

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מדיניות תרבות וניהול אמנויות - 3796

תאריך עדכון אחרון 20-05-2015

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: נהול מלכ"רים וארגונים קהלתיים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר דיתי רונן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: dtronen@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס עוסק במקומן ובחשיבותן של תרבות ואמנות בחיי הפרט והקהילה; ביחסי הגומלין בין תרבות, קהילה, וממסד; בתפקידיהם של המגזרים השונים, השלטוני (המרכזי והמקומי), העסקי והציבורי כגורמים מעודדים או תומכים המקדמים ומטפחים יצירה, חשיפה וצריכה של תרבות ואמנויות; ובדרכים ליישום תפקידים אלה תוך שיתופי פעולה עם המגזרים.

מטרות הקורס:

- הבנת המושג תרבות על תפיסותיו השונות.
- הכרות עם תחום התרבות (בזרם המסורת המוסדית) והאמנות בארץ.
- הבנת החשיבות של יצירה וצריכה של תרבות ואמנות ושל תרומתן לפרט ולקהילה.
- הבנת תפקידו של המגזר השלישי בקידום היצירה והצריכה של תרבות ואמנות.
- הכרות עם דילמות ניהוליות בתחום התרבות והאמנות.
- הכרות עם גישות ותפיסות שונות של ניהול תרבות ואמנות במגזר השלישי.
- פיתוח עמדה אכפתית הנוקטת בפעולה לקידום יצירה וצריכה של תרבות ואמנות בקהילה.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

במהלך הקורס יכיר הסטודנט את מאפייניה ואת היקפיה של הפעילות המוסדית בתחום האמנויות בישראל, את הדילמות המרכזיות בתחום מדיניות התרבות והאמנויות בישראל, את הסוגיות המרכזיות עמן מתמודדים מנהלי מלכ"רים בתחומי התרבות והאמנויות ואת הדרכים בהן ניתן לעשות שימוש באמנויות לקידום מטרות אירגוניות ואחרות בכל מלכ"ר שהוא.

הקורס מקנה למשתתפיו כלים לקבלת החלטות בתחומי התרבות והאמנויות והוא מיועד הן למי שעתיד לנהל מלכ"ר בכלל והן למי שעתיד לנהל מלכ"ר בתחום התרבות והאמנות בפרט. הקורס מלווה בסיוורים, בצפייה ביצירות, במפגשים עם מנהלי מלכ"רים ועם מנהלים אמנותיים בתחומי התיאטרון והפסטיבלים ובשיח עם יוצרים ומבצעים בתחום.

דרישות נוכחות (%) :

75%

שיטת ההוראה בקורס: • הרצאות, חלקן בליווי מצגות

- הרצאות של מרצים אורחים, מנהלי מוסדות תרבות ואנשים מרכזיים בתחום
- דיונים המתבססים על קריאת מאמרים וחומר תיאורטי לפני השיעור
- הדגמות, צפייה, ניתוח ודיון ביצירות אמנות
- סיורים במוסדות תרבות או מפגשים עם מנהלי מוסדות תרבות ועם מנהלים אמנותיים (במידת האפשר)
- אופיו המדויק של השיעור יתפתח תוך דיאלוג עם התלמידים.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

מפגש 1

תרבות - הגדרות שונות, מושגים מרכזיים, חשיבותה של תרבות ערכית הירארכית קנונית; תפקיד ומקום היצירה האמנותית בחברה ובמסד וגבולות העיסוק של הקורס.
מטלה: יש לקרוא את המאמר של נמרוד אלוני "תרבות יוצרת ותרבות אוצרת".

מפגש 2

אמנות ותרבות ישראלים - יצירה, חשיפה ואצירה. היכרות עם צורות ביטוי אמנותיות, היקפי הפעילות בארץ בתחומי היצירה והצריכה ומאפייניהם והבנת משמעותם.
מטלה: למפות את מוסדות התרבות והאמנות בסביבה הקרובה אליך ואת הזיקה שלך אליהם.

מפגש 3 - הגשת מטלה 1

ניהול תרבות ואמנויות במגזר השלישי - דילמות ייחודיות: מוסדות תרבות ואמנות בקהילה היוצרת ובקהילה הצורכת.

מפגש 4 - הרצאת אורח

יאיר ורדי, מנכ"ל מרכז סוזן דלל למחול, תל אביב, מדבר על סוזן דלל כמרכז תרבות אוצר יוצר ומארח, על התפתחות תחום המחול בארץ, על עבודה במלכ"ר שהוא משימת חיים. סוזן דלל כמרכז תרבות יוצר, אוצר ומארח

מפגש 5 - הרצאת אורח

נעמי פורטיס, מנהלת קרן שוסטרמן, לשעבר מנכ"ל להקת בת שבע, מנהלת תכנית לה"ב לניהול מוסדות תרבות. פיתוח אישי כפיתוח תרבות ואמנות וניהול הפוך.

מפגש 6

בין תרבות לבידור; ההשפעה של הפוליטיקה של הסוגות על מנגנון קבלת ההחלטות בחלוקת תקציבים בתחום התרבות; אמות המידה והמבחנים לתמיכה ציבורית כמשקפים וכמעצבים מדיניות.

מפגש 7 - הרצאת אורח

אלון ספן, מנכ"ל המדיאטק, מתחם האמנויות, חולון. יעול, מיקוד במטרות ושיתופי פעולה. על ניהול קונגלומרט תרבותי.

מפגש 8 - הגשת מטלה 2

התנסות באמנות: צפייה וניתוח יצירה של אמן בן זמננו (ציון אברהם חזן).
מטלה נוספת: מה למדתי מההתנסות.

מפגש 9 - הרצאת אורח

ד"ר הדסה שני, לשעבר יו"ר להקת בת שבע ומנהלת התכנית לניהול מוסדות תרבות במסגרת קרנאטי, בי"ס למינהל עסקים, אוניברסיטת תל אביב. תהליך גיבוש חזון והכנת מסמכי מדיניות במוסדות תרבות.

מפגש 10 - הרצאת אורח

צילה חיון, יו"ר בית עגנון לשעבר ומנכ"ל חברת חות"ם (חווייה תרבות ואמנות), מנהלת אמנותית של פסטיבל הסופרים הבינלאומי בירושלים ועוד. יוזמות עצמאיות בתחום התרבות.

מפגש 11 - הגשת מטלה 3

תהליכי יצירה ודיון במטלה 3

מטלה 4: לקרוא את המאמר של משה צוקרמן לקראת דיון בכתה בשבוע שלאחר מכן

מפגש 12 - הגשת מטלה 4

אמנות וחברה - עמדות שונות בנושא ודילמות מרכזיות (צוקרמן) על תפקידם הבעייתי של מתווכי תרבות ואמנות - דיון בכתה.

מפגש 13

השלמת פערים בקורס

מפגש 14

השלמת פערים בקורס ושאלות

מפגש 15

התייחסות לעבודת הגמר, סיכום הקורס, משוב, תובנות והערות לשיפור.

חומר חובה לקריאה:

1. Arts matters. How the arts can help meet the needs of children and young people (summary). Arts Council England, September 2006.
2. Policies – Developing arts practice and engagement. Arts Council England, November 2006.
3. Cultural policy in the Netherlands - Executive summary, January 2007.
4. יונה, יוסי, ושנהב, יהודה. רב תרבותיות מהי: פתח דבר. בתוך: רב תרבותיות מהי – על הפוליטיקה של השונות בישראל. בבל 2005.
5. כ"ץ, אליהוא, וסלע, הד. שלושה מוקדי בעיות והשלכותיהם על מדיניות. בתוך: דו"ח ברכה – מדיניות תרבות בישראל. בהוצאת מכון ון ליר, ירושלים, יוני 1999, חלק ג', עמ' 36-67.
6. לוי, אנדרה. לקראת פוליטיקה של זהויות. בתוך: פנים – כתב עת לתרבות, חברה וחינוך. הסתדרות המורים בישראל, הקרן לקידום מקצועי. גיליון 10, יולי 1999, עמ' 32-40 (זמין כקובץ מחשב).
7. אלוני, נמרוד. תרבות יוצרת ותרבות אוצרת – מתווה למדיניות טיפוח התרבות והאמנות. כנס ירושלים למדיניות תרבות, מועצת הפיס לתרבות ולאמנות, 2009. 17 עמ'.
8. הורוביץ, נרי. מדיניות תרבות בישראל – מסגרת דיון והמלצות. כנס ירושלים למדיניות תרבות, מועצת הפיס לתרבות ולאמנות, 2009. 33 עמ'.
9. שרפשטיין, בן עמי. האם ניתן לשפוט אמנות בצורה הוגנת? מתווה לדיון בשאלת האיכות האמנותית. קלעים כתב עת לעיונים בחינוך לאמנות, גיליון 2, קיץ 2005.

Journal –

1. ENCATC Journal of Cultural Management and Policy
<http://www.encatc.org/pages/index.php?id&eq;219>
Vol. 1 Issue 1, 2011 http://www.encatc.org/pages/fileadmin/user_upload/Journal/JOURNAL_VOL1_ISSUE1_DEC2011.pdf
- Vol. 2 Issue 1, 2012 http://www.encatc.org/pages/fileadmin/user_upload/Journal/JOURNAL_VOL_2_ISSUE_1_2012_01.pdf
- Vol. 2 Issue 2, 2012
http://www.encatc.org/pages/fileadmin/user_upload/Journal/JOURNAL_VOL_2_ISSUE_2_2012.pdf

מסמכי מדיניות Policy documents –

UK:

1. Achieving great art for everyone: a strategic framework for the arts / Arts Council England, London, Nov. 2010
http://www.artscouncil.org.uk/media/uploads/achieving_great_art_for_everyone.pdf

Europe:

1. Cultural Policy in the Netherlands. Ministry of Education, Culture and Science, 2009
<http://www.postepay.poste.it.portalppay.j89kfe.cultuurbeleid.nl/en/products/publications/cultural-policy-netherlands>
2. Culture and the Policies of Change / CultureWatchEurope conference 2010, Council of Europe, EESC Headquarters, Brussels, 6-7 September 2010

http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/cwe/Rethink_EN.pdf

3. Promoting cultural and creative sectors / European commission, The Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, -Brussels, Sep. 2012 http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/documents/com537_en.pdf
4. European Agenda for Culture – the implementation report of the European agenda for Culture / European commission, The Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on the implementation of -the European agenda for Culture, Brussels, Jul. 2010 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SEC:2010:0904:FIN:EN:PDF>
USA:
 1. States Arts Policy – trends and future prospects. Rand research in the arts. http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/monographs/2008/RAND_MG817.pdf
– Reports דוחות
 1. Status of Artists in Europe. European Institute for Comparative Research ERICarts, Bonn, Submitted to the European Parliament, Policy Department, Structural and Cohesion Policy, Culture and Education 2006 <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=13248>
 2. Mobility Matters, Final Report. An ERICarts Institute Study for the European -Commission (DG Education and Culture), 2008 http://www.mobility-matters.eu/web/files/41/en/Final_Report_-_Mobility_Matters__ERICarts.pdf
 3. Arts and Cultural Education at School in Europe. Eurydice, European Commission, the Education, Audiovisual and Culture Executive Agency 2009 http://acea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/113en.pdf
 4. A Research Framework for Evaluating the Effects of Artistic Interventions in Organizations. Ariane Berthoin Antal, WZB. Tillteurope, project 2009 (summary) http://www.wzb.eu/sites/default/files/u30/researchreport_summary.pdf
 5. Audience-building and the future 'Creative Europe' Programme. Arts Management Network, European Expert Network on Culture, Jun. 2012 <http://www.eenc.info/wp-content/uploads/2012/05/audience-building-final-report.pdf>
 6. Arts watch. A cultural policy E publication of American for the Arts http://www.art-susa.org/information_services/research/cultural_policy_listserv/default.asp
 7. Arts Research Reports (2012) http://www.americansforthearts.org/get_involved/advocacy/advocacy_004.asp

חומר לקריאה נוספת:

- Wisnomirski, Margaret. National and Local Profiles of Cultural Support (Executive Summery). Americans for the Arts, the Ohio State University, Arts Policies and Administration Program. October 5, 2002.
- Everitt, Anthony. The Governance of Culture: Approaches to Integrated Cultural Planning and Policies. Cultural Policies Research and Development Unit, Policy Note No. 5, Council of Europe Publishing, 1999 (60 pp., available as a computer file).
 - Our Agenda for the Arts 2006-2008. Arts Council England, May 2006 (20 pp.,

available as a computer file).

- בן-רפאל, א. ישראל: מפלורליזם לרב-תרבותיות. סוגיות חברתיות בישראל, 2008, גליון 6, עמ' 94-120.
- ברטל, ישראל (ע). העגלה המלאה. הוצאת ע"ש י"ל מאגנס, האוניברסיטה העברית, ירושלים, 2004.
- סמוחה, סמי. רב תרבותיות בחברה הישראלית. בתוך: זמן יהודי חדש, כרך ד'. הוצאת כתר, 2007, עמ' 221-236.
- יונה, יוסי. מבוא: סדר יום רב-תרבותי. בתוך: הפרויקט הרב-תרבותי בישראל. הוצאת הקיבוץ המאוחד ומכון ון ליר, ירושלים, 2005, עמ' 12-20.
- מירון, דן. תרבות יהודית מודרנית. בתוך: זמן יהודי חדש, תרבות יהודית בעידן חילוני. כרך ג': ספרויות ואמנויות. הוצאת כתר, 2007.
- קימרלינג, ברוך. הישראלים החדשים: ריבוי תרבויות ללא רב תרבותיות. אלפיים, גליון 16, 1998, עמ' 264-308.
- נחתומי, אוהד (ע). רב תרבותיות במבחן הישראליות. מאגנס, 2003.
- ברוך, קימרלינג. מהגרים, מתיישבים, ילידים. עם עובד, 2004.
- כ"ץ, אליהוא (ע). תרבות הפנאי בישראל: תמורות בדפוסי הפעילות התרבותית 1970-1990. מקראה. האוניברסיטה הפתוחה, תל אביב 2000.
- כ"ץ, א. וגורביץ', מ. תרבות הפנאי בישראל. עם עובד. תל-אביב 2000, עמ' 311 - 321.
- לורנד, רות. על טבעה של האמנות. כנרת זמורה-ביתן דביר, 1991.
- גרץ, נורית. שבוייה בחלומה - מיתוסים בתרבות הישראלית. עם עובד, 1995.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה	0 %
הרצאה	0 %
השתתפות	10 %
הגשת עבודה	20 %
הגשת תרגילים	10 %
הגשת דו"חות	20 %
פרויקט מחקר	40 %
בחנים	0 %
אחר	0 %

מידע נוסף / הערות:

הנחיות לעבודות:

א. מטלה 1:

פורמט והיקף - מקסימום 3 עמודים פונט אריאל 12 רווח אחד.

מועד הגשה - לא יאוחר מהשיעור השלישי.

דרישות העבודה - תשובה לשאלה: מהו העניין המרכזי בו עוסק המאמר, מהי חשיבותו של המאמר

לדעתך ומהי עמדתך האישית בעניין - הסבר ונמק.

השאלה מתייחסת למאמר של פרופ' נמרוד אלוני, תרבות יוצרת ותרבות אוצרת ולחומר הנלמד בכתה

עד לשבוע לפני מועד ההגשה.

ב. מטלה 2:

פורמט והיקף - מקסימום 3 עמודים פונט אריאל 12 רווח אחד.

מועד הגשה - לא יאוחר מחנוכה.

דרישות העבודה - מיפוי מוסדות וגופי התרבות שנמצאים בסביבת מקום מגוריו, תיאור המוסדות והפעילות המתקיימת בתוכם לרבות היקפי הפעילות ותיאור תרומתם לקהילה המקומית או לקהילה אחרת.

ג. מטלה 3:

מה למדתי מההתנסות באמנות?

פורמט והיקף כמו מטלה קודמת. מועד הגשה מפורט בתכנית הקורס.

ד. מטלה 4:

קריאת המאמר של צוקרמן לקראת דיון בכתה בשיעור שלאחר מכן.

ה. עבודת גמר מסכמת:

פורמט והיקף - פורמט והיקף - מקסימום 7 עמודים פונט אריאל 12 רווח אחד.

מועד הגשה - עד חודשיים לאחר תום הקורס.

דרישות העבודה -

ניתן לבחור בין שתי אפשרויות:

אפשרות אחת: תשובה לשאלות המתייחסות למאמרים שברשימת הקריאה ולחומר הנלמד בכתה ובסיוורים.

השאלות:

1. כיצד נתפסות בעיניך הדילמות המרכזיות בסוגיית מדיניות תרבות בישראל, על רקע מדיניות המוצהרת של מדינות אחרות וכיצד היית רוצה לראות את מדיניות התרבות של ישראל בהתייחס לפער זה?

2. מה הם המאפיינים האירגוניים של מוסדות התרבות בישראל? יש לפרט יתרונות, חסרונות, קשיים ואתגרים בהתמודדות עם תפקידים ניהוליים בתחום.

אפשרות שנייה: הקורס מעודד סטודנטים לבחור את נושא עבודת הגמר שלהם בהתאם לתחומי העניין האישיים של כל אחד - בחירת נושא העבודה מותנה בקבלת אישור ממני וכפוף להצגת רשימת מקורות ביבליוגרפיים ואישורם. המעוניינים להציע נושאים משלהם לעבודת הגמר המסכמת לקורס, מוזמנים לפנות אלי באמצעות המייל.

ו. קריטריונים לציון (בכל המטלות):

הבנת החומר הנקרא והנלמד, רלוונטיות התשובות לשאלות, העמקה מקוריות ונימוקים, ניסוח, סגנון, נקיין העבודה, הסתמכות על מקורות נוספים שעומדים בזיקה לחומר ופיתוח רעיונות וחשיבה אישית ויצירתית.